

REDACTIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungarie:
un an ..... 20 cor.
6 luni ..... 10 cor.
3 luni ..... 5 cor.
o lună ..... 2 cor.
N-ri de Dămăneacă pe an 4 cor.
pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14
banii; a doua oară 12 banii; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație.

Atât abonamentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat:
Scrierile adresate nu se primesc.

Constatări însemnate.

Va fi poate prea târziu, dar odată vor trebui să recunoască și concetățenii nostri maghiari ce politică rea au făcut bărbatilor de stat a căror devisa a fost *maghiarizarea mai presus de toate!* Pentru-că până la frunzașii maghiari s'au preocupat numai de această politică și toate forțele neamului unguresc, precum și resursele statului au fost închinat numai politicii de a maghiariza, *celelalte terene au fost neglijate* așa cum, în cât este peste putință să nu se răsună toate păcatele nesocotirilor șovinisti.

Astfel, angajate fiind toate forțele în serviciul politicii de maghiarizare, s'a neglijat în primul rind *igiiena publică*. Cu prilejul serbarilor millenare, de pildă, s'a decretat înființarea a 100 școli de stat, cele mai multe cu menirea mărturisită de a maghiariza naționalitățile. Nu s'a gândit însă nimănui să se întrebe: oare cum stă țeara, chiar neamul maghiar, în privința *salutității publice?* N'ar fi oare mai urgent, mai folositor pentru patrie și chiar mai uman, în loc de școale de stat să se înființeze spitale, mai ales de copii, ca și pentru a învăța tinerii de stat pe cine învăța un părinte, trebuie... copiii. Ori, este constatat, că mortalitatea între copiii Țării Ungurești este — îngrozitoare. Nici în statele balcanice statistica nu ne prezintă tabloul atât înfiorător. Tot așa: nu s'a întrebat nimănui oare care poate fi cauza scaderii natalității și ce ar trebui să se facă pentru a scăderea asta absolut *nenormală* să fie favorabilă, cel puțin atât.

Și cine era să-și frământa mintea cu studiarea chestiei emigrărilor?

S'a și ajuns astfel, în scurtă vreme, ca șovinistii cei mai exaltați, cei cari mai tare erau apucați de ideea «imperialismului maghiar» vin și constată lucruri triste; *Ungurii dau îndărăt în ceea-ce privește sporul!* Tot așa: *regresează și în ceea-ce privește țeara.*

Nu altul de cât Beksics, cel mai celebru șovinist, constată asta. S'anume în «Buda-pesti Hirlap» (Nr. 132), organul care până acum era alaltăeri nu voia să știe de altă chestie decât *imperialismul maghiar* ce trebuia să se spriginească pe brațele a 20 milioane maghiari...

«Cine ar crede — zice Beksics — dacă nu ni-ar spune-o cifrele statistice neîndurătoare, că în comitatele Somogy, Békés, Csik și Háromszék în ultimul deceniu, deși minimal, dar raportul numeric al Maghiarilor a scăzut.

«Fără îndoială că primejdie gravă e la mijloc, când în cele mai neaoșe patru comitate ungurești populația a scăzut. E ceva grav când până și Sașii cei mai puțin spornici

dintre populația Ardealului au putut să dea înainte nu numai în comitatul Sibiuului, ci chiar în comitatele Trei-Scaune, Csik și Murș-Turda copleșite strașnic de Valahi. E grav, când *Slovăcimea e capabilă să dea înainte* în nouă comitate, ș'anume nu numai în Bars, Esztergom, Nyitra, Pojony și Szepes, ci tot-odată și în Fehér, Békés, Arad și Csanád. Primejdie mare, amenințătoare este când *Valahimea câștiga teren* nu numai în Bistrița Năsăud, Făgăraș, Târnava-Mare și Turda-Arieș, dar asediază cu succes și una dintre cetățile tari ale maghiarismului: comitatul Trei-Scaune. Ear în Târnava-mică a reușit, în deceniul trecut, să ajungă la majoritate absolută.

Beksics vorbește pe baza statisticii dela 1900.

Cunoaștem și noi aceste date și dacă ne oprim asupra constatărilor relevate de Beksics, o facem numai pentru a sprigini afirmația dela începutul articolului: că încep să vadă mai clar și unii dintre bărbatilor politici maghiari.

Se înțelege: e altă chestie dacă după aceste constatări ei vor și ști să tragă concluzia, dacă vor mai slăbi-o cu tendentele de a ne maghiariza pe noi, cei cari ne întărim, și își vor da silința să alle modalitatea cum să oprească destrămarea propriului lor neam.

Cât este de mare această destrămare și cât este de urgent ca Ungurii să-i dea atenție deosebită, va forma obiectul unui alt articol.

Programul de acțiune al delegațiilor. Mercuri după serbătorile Rusaliilor catolice, subcomisiunea afacerilor de războiu a delegațiilor maghiare va continua cu desbaterea asupra proiectului pentru budgetul de războiu. Tot atunci la 11 ore a. m. va ținea ședință și subcomisiunea afacerilor externe pentru a verifica raportul referentului. Mâne-zi Joi, la 26 Maiu subcomisiunea afacerilor marinei va debate asupra proiectului pentru budgetul marinei. Tot în ziua asta d. a. la 4 ore va ținea ședință și comisiunea pentru socotelile finale.

Mercuri la 25 Maiu d. a. va ținea ședință comisiunea de budget a delegațiilor austriace. La ședința asta se va prezenta și ministrul de finanțe austriac Dr. Böhm-Bawrek pentru a da deslușirile necesare cerute de delegații partidului național-german. Mâne-zi Joui, delegațiunea austriacă va ținea ședință generală, în care se va discuta asupra budgetului afacerilor externe. Delegațiunea maghiară probabil Vineri va ținea ședință generală.

Sedința comisiunii cuotei. Din Viena se anunță telegrafic, că comisiunea mixtă pentru stabilirea cuotei va ținea ședință scurtă după închiderea sesiunii delegațiilor, probabil în a doua săptămână a lunii Iunie în Viena.

Revisuirea instrucțiunii populare. Ministrul instrucțiunii publice Dr. Berzeviczy a terminat deja proiectul pentru revisuirea învățământului popular, care a fost publicat. Acest proiect va fi prezentat la 27 Maiu unei anchete.

Alegerea dela Segedin. Mișcarea pentru alegerea de deputat dietal în cercul I. al Seghedinului aruncă deja mari valuri. Candidatul br. Bánffy Dezső, șeful noului partid «Uj part» eri a ținut vorbirea de program nautea statuei lui Kosuth Lajos de pe piața Klauzál. Caporalul de panduri de odinioară a fost primit cu mare alai, ear seara i-s'a aranjat un conduct de torțe.

Cum este știut la Seghedin au pus candidat și socialiștii, pe Grossman Miksa. Conducătorii partidului socialist-jidovesc din Seghedin a rugat prin scrisoare pe Bánffy și Ronay, candidatul partidului liberal, să se prezente la adunarea socialiștilor, unde li-se asigură deplina libertate a cuvântului. Tot-odată declară în epistolă, că la cas, că nu vin la adunare, această faptă a lor vor considera-o de lașitate.

Scrisoarea

M. S. Regelui Carol

adresată d-lui Dimitrie A. Sturdza. Președintele Consiliului de Miniștri.

Scumpul Meu președinte al Consiliului,

In frumoasa călătorie ce am făcut pe Dunăre, dela Virciorova la Sulina, împreună cu Regina, cu Principele și Prințesa României și cu copiii Lor Carol și Elisabeta, Mi-s'a dat o nouă și mișcătoare dovadă cât de adânc este înrădăcinată în inima iubitelui Meu popor dragostea cu care suntem înconjorați.

Am simțit o vie emoțiune revăzând locurile istorice din războiul neatârănărei, unde viteaza Mea armată și-a întemeiat jaima și cu bucurie M'am putut convinge cât s'au întipărit în mintea și sufletul tinerilor generații datele mărețe cari au înălțat Regatul. La Calafat, Corabia, Silișoara, Turnu-Măgurele și la Oltenița s'a reamintit, cu cuvinte pline de căldură, această epocă în veșt neuitată. La Smârdan și Vidin, ca și la Rahova și Nicopol, de unde Mi s'au trimis semne de amintire recunoscătoare, gândirea Mea s'a îndreptat către vitejii cari au înscris aceste nume în istoria Patriei.

Asemenea Mi s'au simțit inima de bucurie când, ajuns la Dobrogea, am fost salutat pe ambele maluri ale Dunărei de credinciosul Noștriu popor. Această primire călduroasă a tinerilor, cari au

alergat din satele și orașele cele mai depărtate, va rămânea neuitată.

Un simțământ de mulțumire sufletească
M'a pătruns constatând dezvoltarea porturilor noastre și progresele vădite ale celor două orașe surori Brăila și Galați, cari Ne-au întâmpinat cu un avânt așa de mișcător.

Aceste progrese se datoresc marelui rețel de căi ferate care, îndrumând cu înlesnire produsele muncii naționale spre Dunăre, a înzecit însemnătatea economică a acestui puternic fluviu și a dat porturilor noastre maritime fireasca lor menire întru propășirea țerei.

Indeplinesc o datorie scumpă sufletului Meu, rugându-vă a arăta tuturor viuele Noastre mulțumiri pentru strălucita primire făcută Mie, Reginei și Membrilor Familiei Mele în toate orașele, satele și cătunele străbătute, ale căror ovațiuni nesfârșite Ne-au însoțit din Munții Mehedinților până la Marea Neagră.

Amintirea acestei călătorii va rămânea neștearsă în inimile tinere ale urmașilor Mei, chemați a conduce odată destinele scumpei Noastre Români; iar Eu pot fi mândru de un popor care mă înconjoară cu atâta dragoste și Mi dă dovezi de atâta credință, la care răspund cu aceeași căldură de inimă, prin urările cele mai ferbinți pentru ca Dumnezeu să nu înceteze a revărsa asupra lui bine-cuvântările sale.

Primește Scumpul Meu Președinte al Consiliului, încredințarea sentimentelor de afecțiune ce ți păstrez.

București, 5 Maiu 1904.

CAROL.

PERICOLUL.

Cât timp guvernul maghiar a fost strimtorat de cătră obstrucțiunea fără sfârșit a întregii opozițiuni din parlamentul maghiar, n'a avut răgaz să se ocupe cu altele decât vecnic cu înfrângerea obstrucțiunii și cu eșirea din starea caotică în care ajunsese țara. Reușind la urmă să-i fie mâna liberă, a apucat și guvernul lui Tisza tot pe ogașul vechiu, pe calea de a întări statul maghiar prin maghiarisarea milioanei de cetățeni nemaghiari. Ba actualul guvern pare a fi mai năprasnic decât ori-care altul, căci până când altele se nisuiu să facă stricăciune naționalității noastre indirect prin fel de fel de dispoziții și șicane (colonizări, kis-dedovuri, propunerea mai intensivă a limbii maghiare în gimnasiile și preparandiile române etc.), până atunci guvernul lui Tisza, urgisit și până n'atratăta batjocorit de opoziții dietali, dar probabil devenit acum simpatice în urma acțiunii ce întreprinde contra noastră, zic până atunci actualul guvern îndreaptă atacuri directe în contra noastră servind în scopul acesta drept țintă școala noastră populară și astfel lovind și în legea pozitivă, care garantează dreptul existenței limbii și școlii române în Ungaria, lovind în statutul organic și nesocotind astfel autonomia bisericii greco-orientale române. Căci poate-se oare realiza ceea-ce visează în dulce reverii ministrul de instrucțiune publică Berzeviczy: silirea copiilor de Român la învățarea limbii maghiare până la vârsta de 15 ani; înăsprirea legilor d'acuma așa fel, ca învățătorul român, sârb ori slovac etc., dacă nu va arăta în școală atâta zel, cât ar cere ministrul, să fie pe-

depsit și chiar alungat din slujbă; salarizarea respective întregirea salariilor învățătorilor confesionali la 800 cor., cu scop că dacă nu putem da salar mai mare de cât guvernul, atunci dă el ministrul dar în schimb va pune mâna pe școală, prefăcându-o în fabrică de maghiarizare; pedepsirea părinților cari lasă copii să neglige școala (asta calea-valea)? Negreșit că nu poate, căci aceasta este o curată flagrare a dreptului nostru de instrucțiune națională, și o criminală eludare a legii de naționalități, care este singura și puternica redută a existenței noastre naționale, și pe care trebuie să o apărăm până suntem în picioare. S'au convins șovinistii că lupta lor împotriva Vienei este zadarnică, de a putea folosi armata ca mijloc de maghiarizare, acum se napustesc earași asupra noastră, căci doar statul poliglot ungar trebuie prefăcut cu ori-ce preț în pur maghiar, în care 20 milioane cetățeni, despre cari vorbise anul trecut fostul ministru croat Tomassich în bătaie de joc, să înțeleagă, să vorbească și să gândească numai ungurește.

De trei decenii se dă între guvernele ungurești și între autoritățile diferitelor confesiuni o luptă crâncenă în giurul școlii confesionale. Dar mai ales biserica și școala românească gr.-or. stă ca un spin în ochii șovinistilor. Pentru a străbate în aceste două fortărețe ale noastre, încercat-au în diferite rînduri atacuri impetuoase, fără să ne fi putut cauza rău mai însemnat, de cât aceea, că ce au stricat, noi din nou a trebuit să zidim. Atacul ministrului Berzeviczy promite a fi vehement din cale afară, căci așa se vede, croatul renegat și-a pus hotărît în gând: ori străbate la noi, ori perim. Aceasta este alternativa care ori-cum o vom lua, tot în defavorul nostru glăsuște. Dar și-a dat bine seama ministrul Berzeviczy de ceea-ce voeste să întrepindă cu atâta rezoluție și întrepiditate, că nu va pați fiasco, cum au pățit toți căli făceau asemenea încercări? Este sigur, pe aceea că din campania, ce voeste să pornească contra naționalităților, și mai ales contra noastră a Românilor răsăriteni, va eși cu isbândă și nu se va retrage cu rușine de sub zidurile Romei? Și peste tot premeditat-a, că la cas, că va reuși cu planul său diabolic criminal, că Români să fie perduți, înghițiți de cele 9 milioane maghiari genuini și falși? Cu privire la întrebarea din urmă, nu cred că ministrul Berzeviczy să stea pe un singur moment la îndoaială, că nu așa este. Zadarnică rămâne și absurdă ori-ce încercare de felul acesta, pentru a face să ne contopim în numărul disparent al ungușilor lipsiți de puterea de asimilare.

De geaba declamă zierele maghiare la frase la adresa ministrului, de geabă cântă osanale întru preamarirea limbii ungurești, aceasta rămâne numai o însuflețire momentană, după care în scurt timp ar avea să urmeze amara desiluziune. Dar aceasta convingere optimistă din partea noastră nu va să zică, că noi așteptăm pericolul cu mâinile în sân, uitându-ne, cum șovinistii să pregătesc de asalt, ci ne vom pregăti asemenea de luptă, luptă crâncenă, bărbătească, ca să arătăm, că peste existența noastră națională și dreptul limbii românești nu se poate trage dungă cu una cu două, cum cugetă Berzeviczy și secundanții săi calvino-jidani. Zadarnic cântă »Arad és vidéke,« că reformarea învățământului popular are să însemne învierea națiunii maghiare, și moartea Românilor. Una însă să știe guvernul maghiar și presa maghiară cântătoare de psalmi, că planul ministrului Berzeviczy

va avea cu totul alt rezultat: alina și mai strînsă dintre naționalitățile maghiare și unirea tuturor Românilor deosebite de confesiune, de divergențe politice și de partid în o singură și puternică masă sub acelaș drapel.

Maial Concert Teatru în Nădlac.

Frații noștri din Nădlac sunt în gătire febrile pentru de a putea primi demnitate lumea mare românească, se va prezenta la petrecerea ce o vor avea și de Rusalii.

Are să fie o rară sêrbare culturală, aceasta convenire a Românilor la Nădlac.

S'au făcut dispoziții, ca singuratic familiile ce vor sosi la petrecere să se cuartirate la familia fruntașe din Nădlac.

Sunt rugați deci toți oaspeții a arăta cel mult până Sâmbătă sosirea lor la adresa: **Suluț, Nagylak** ca să se poată face pregătirile recerute, la timp.

Din cauze neprevăzute espedarea vitarilor a întârziat cât-va, pentru-ce să se găsească scuze. Totodată este rugat întreg poporul românesc a se considera și fără speță la invitație, prin aceasta de invitat la petrecerea din Nădlac.

Invitățile trimise din partea comitetului arangiator sunt de următorul conținut:

Români din Nădlac arangiază în 29 mai, st. n. (ziua primă de Rusalii) în pădurea orașului un Maial împreună cu reprezentațiune teatrală. Concertul va fi predat de reuniunea artiștilor români din Nădlac, iar concertul de corul studenților universitari din Budapesta. Cas de timp nefavorabil maialul se va aranja în sala cea mare a casei comunale. Prețul de intrare: locul I 2 cor.; locul II 1 cor. 60 bani; locul III 1 cor. Suprasolviri se primesc cu multă plăcere și se vor evita pe cale ziaristică. Inceputul maialului la 2 ore d. a. inceputul concertului la 8 ore seara. Venitul curat este destinat la înființarea unei biblioteci populare și pentru susținerea meseriașilor români din Nădlac. Programul se va publica în foii și se va împărți în fiecare locuș.

Tuturor oficiilor protopresbiterale parohiale din districtul Consistorial din Arad.

Aflăm că din partea Consistorului aradului lansat următorul circular:

Prin îngrijirea Escelenției Sale Domnului Ministru de culte și instrucțiune publică în multe orașe ale țării s'au înființat școli pentru surdomuși, unde aceștia primesc o instrucțiune potrivită de a-și scoate din întunerecul nefericit și a-și face capabili de a ocupa și dinșii mijlocul cetățenilor folositori șieiși și societății.

Pe teritoriul diecesei noastre astfel de școli există în Arad, Timișoara și Seghedin. În districtul Arad se primesc surdomuși din comitatele Arad, Bihor, Bichiș și Cenad, în Timișoara din comitatele Timiș, Caraș-Severin și Torontal, de sud începând dela Chichinda Mare, în Seghedin se primesc cei din părțile răsăritice ale comitatului Torontal până la Chichinda Mare.

În aceste școli se primesc copii surdomuși fără deosebire de naționalitate, de orice și gen cari se află în etate de până la 15 ani, însă numai atunci, dacă respectivii au suferit de alte boale sufletești.

Plata de întreținere e la aceste școli în total 200—240 cor. anual, ce are să se plătească în rate anticipate lunare, ori pe 3 ori pe 6 luni înainte. Cei absolut sermanți se primesc însă și în prețuri mai reduse ori chiar gratuit.

Cereri pentru primire în aceste școli sunt a se adresa către direcțiunile școlilor respective și anume cel mult până la finea lunii Maiu din fiecare an, căci cele sosite mai târziu nu se vor putea lua în considerare.

La fiecare cerere de natura suspomenită este a se alătura:

- a) extras de botez;
- b) atestat dela medicul comunal despre aceea, că respectivul copil e surdomut;
- c) certificat de vaccinare;
- d) atestat dela antistia comunală despre starea familiară și materială a petentului.

Aducem toate acestea la cunoștința oficiilor noastre protopresbiterale și parohiale cu scopul, ca cei interesați în cauză dintre credincioșii noștri, să fie încunoștințați despre existența școlilor suspomenite și îndemnați a-și da copiii surdomuți la acele școli.

Arad, la 30 Aprilie, (13 Maiu), 1904.

Ioan I. Papp,
episcop

O știre desmintită.

Precum suntem informați episcopii gr.-cat. români n'ar fi fost la guvern cu atât mai puțin la Maj. Sa în afacerea monstruosului proiect pentru revisiunea învățământului popular ci la *congr. sul eucharistic al romano-catolicilor*.

Așteptăm clarificări din parte competentă.

Din străinătate.

Revocarea ambasadorului francez la Vatican.

Guvernul francez a revocat pe ambasadorul la Curtea papală Nizard pe timp nedeterminat din cauza notei de protestare pontificală trimisă guvernului francez.

Campania engleză contra Tibetului.

În urma știrilor serioase sosite din Tibet, consiliul ministrilor a fost convocat. În cercuri bine informate se afirmă, că *guvernul se pregătește serios de o campanie în toată regula contra Tibetului*. Mai mulți ministri, cari se află în vilegiatură, au fost chemați telegrafice la Londra.

Suedia.

Camera II a respins propunerea baronului *Barnekov* cu privire la estinderea dreptului de vot, cu 116 contra 108 voturi.

Brazilia și Peru.

Ambasadorul republicei Peru a comunicat ministrului președinte, că a primit rapoarte, din care reese, că începerea ostilităților dintre Peru și Brazilia este puțin probabilă. Pertractările referitoare la teritorul de ceartă s'au început favorabil, prin ceea-ce este dată puțința și speranța, că afacerea să se rescalve pe cale pacnică.

— Ziarul francez „Le Temps”, care are legături cu ministrul de externe, scrie următoarele asupra creditului extraordinar cerut pentru armata austriacă: „Se întreabă, pe ce se întemeiază o așa de subită și mare urcare a cheltuelilor armatei monarchiei? Este o lozincă dela Berlin și efectul discursurilor împăratului Wilhelm II la Karlsruhe pe Mainz? E oare urmarea experiențelor făcute de Rusia în Extremul-Orient? Sau este desfășurarea evenimentelor din Balcani, cari ar putea face necesară o intervenție a Austro-Ungariei?”

CONVOCARE.

Comitetul cercual al despărțământului VII al Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român pe baza §-lui 45 din statutul Asociațiunii invită prin aceasta pe toți membrii și toți cetățenii români doritori de literatură și cultura poporului român de pe teritoriul despărțământului la adunarea cercuală ordinară ce se va ține în 31 Maiu 1904 a. m. la 10 ore în sf. biserică gr. or. din opidul Hațeg cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării prin președinte.
2. Raportul notariului.
3. Raportul casarului.
4. Raportul bibliotecarului.
5. Exmiterea unei comisii pentru censurarea rapoartelor.
6. Exmiterea unei comisii pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor.
7. Citirea eventualelor disertații, care merită a se presenta cu 3 zile înainte directorului despărțământului.
8. Referarea comisiunilor și decidera asupra acestora.
9. Alegerea directorului despărțământului și a membrilor comitetului cercual.
10. Eventuale propuneri.
11. Închiderea adunării.

Din ședința comitetului cercual a despărțământului VII.

Hațeg, în 20 Maiu 1904.

Dr. Gavril Suciu,
director.

Ioan Munteanu,
notar.

Războiul ruso-japonez.

Raportul lui Alexiev despre catastrofa vaselor japoneze.

Petersburg. 21 Maiu. (Of.) În noaptea dela 19 și 20 c. conform raportului contra-admiralului *Vithost* trei cuirasate și trei încrucișătoare dușmane au apărut dinspre est. Mișcările lor au fost observate dela Liaotiansan și dela muntele de aur. Flota inimică era pe semne aranjată în ordine de bătaie, când sub al treilea cuirasat s'a produs o explozie. Cuirasatul s'a oprit, s'a prăvălit pe coasta dreaptă începând să se scufunde. Immediat s'au apropiat de el 3 încrucișătoare ear de pe muntele de aur se putea bine vedea, că bărcile au fost lăsate în mare, în urma căreia vasul a început să-și redobândească echilibrul încât se părea că nu se scufunda. În momentul acesta s'a apropiat un alt cuirasat (de forma cuirasatului *Sikisima*) de locul accidentului, în urma căreia s'a produs o a doua explozie. Într-o clipă vasul acesta a fost scufundat.

Al treilea cuirasat a mers la larg, rămânând încrucișătoarele la locul sinistrului, *Atunci am ordonat ca 16 torpiloti să neliniștească pe adversar și la moment favorabil să atace vasele japoneze*. De asemenea a plecat și încrucișătorul *Novik* ca la cas de necesitate să spriginească torpiloarele.

În acest moment au apărut cinci încrucișătoare japoneze deschizând un foc din toate tunurile asupra torpilotilor, cari s'au întors fără pericol. După asta a dispărut cuirasatul și încrucișătoarele alăturându-se flotei. Noaptea a fost un vânt vehement și un vitor groaznic.

— *Spicuri din presa europeană*. —

— La 16 Maiu, Lună, a debarcat o diviziune japoneză la Kaiciu (Kaiping), stație de cale ferată la 35 klm. dela gura Liaului și de acolo a plecat spre Inkau, portul Niucivangului. A fost o debarcare în regulă, nu o demonstrație cum se credea. Acum se știe că armata I-a dela Feng-vang-ceng și a II-a dela Iakușan s'a apropiat de Kaiciu și Haicen, deci atacul asupra lui Kuropatkin se va face dinspre Sud, dela Haiceng. Nu e de crezut că generalisimul rus

va face încercare de-a se împotrivi la trecerea peste Haitsho, căci ar putea fi atacat din mai multe părți. Nică la stația mai nordică Anșancian, nu e de crezut că va căuta a se lupta, măcar că a fortificat-o. Lupta dela Liaoiang ar putea avea loc numai dacă pasul Motien ar fi în mâinile Rusilor, căci altfel e în primejdie de a fi încunșurat. Dacă ar fi sigur că poate ține pasul în mâni, Kuropatkin ar putea ataca diviziunile de pe valea Liaului, folosindu-se de superioritatea relativă asupra lor. Ar avea 115.000 oameni contra 70—80.000 de Japonezi din armata dela Liao. Dar, fiind că are nevoie de oaste pentru ținut închise trecătorile și contra Hunhuzilor n'o să aibă mai mulți soldați de cât Japonezii. Lupte ar fi de dorit pentru Ruși pentru-că n'ar putea folosi de călărime în aceste locuri deschise. Dar dacă e adevărat că o armată japoneză din trei diviziuni amenință Mukdenul, e peste puțință să primească lupta la Liaoiang. Dar această armată japoneză cum de a perduto din vedere generalul Linevici dela Vladivostok? Poate că e o știre falsă. (N. Fr. Presse).

— „Ruski Invalid”, ziarul ministrului de război al Rusiei, zice că trebuie să fie opinia publică pregătită a afla că Port-Arthur e cu desevârșire izolat. Dar acest lucru n'ar avea nici o însemnare vestitoare de rău pentru mersul războiului. De asemenea n'ar trebui desnădăjduit nici când garnizoana lui s'ar vedea silită a se înmormenta sub ruinele cetății, ear flota să iasă la luptă deschisă și chiar să se scufunde acoperită de glorie. Sfirșitul războiului n'o să fie influențat, căci Japonia tot o să fie biruită, după ce flota din Baltică va sosi în Asia resăriteană și după ce ajutoarele armatei de uscat vor sosi din Rusia europeană și atunci Japonia va trebui să plătească scump că ne-a înșelat lealitatea și și-a bătut joc de iubirea noastră de pace.

— China a declarat din nou că ține la neutralitate, după ce doi prinți chinezi vorbiseră despre o apropiată intervenție a imperiului ceresc în războiul ruso-japonez. Adevărul e cam la mijloc, căci amândouă puterile (Rusia și China) se pândesc. China nu așteaptă de cât o înfrângere a Japoniei spre a se pune pe partea Rusiei sau una a Rusiei ca să țină cu Japonezii. (Die Zeit).

— Părăsirea Niucivangului și a Inkoului, la Liao, deschide Japonezilor, adevărată linie de operație asupra Liaoiangului. Înaintarea Japonezilor spre pasul Motien se dovedește că a fost o demonstrație, căci în vremea aceea au înaintat de a curmezișul pe la Sin-Yen și s'au apropiat pe uscat de peninsula Liaotung, și de Niucivang. (N. Fr. Pr.)

— După știri din Londra, o armată japoneză s'ar afla la 30 de mile engl spre Nord-Ost de Mukden; această armată ar fi compusă din 3 diviziuni, cari au debarcat de mult în Coreea și au trecut Yalul mult mai pe sus, apoi au înaintat spre Mukden.

— În privința păzirei neutralității de către China se află că Germania a luat inițiativa către puteri și apoi s'au făcut cele mai energice declarații la Peking că prin călcarea neutralității, puterile s'ar vedea silită a lua măsuri pentru înlăturarea dinastiei actuale. Deci Rusia poate fi liniștită de partea aceasta. (N. Fr. Pr.)

— „Kölnische Zeitung” află din Petersburg că la Liaoiang sosesc neconștient oști nouă rusești. Armata așteaptă atacul Japonezilor în suflată de cel mai bun spirit.

— „Morning Leader” afirmă că Tarul e foarte bolnav de nervi și că doarme numai luând băutura cu opiu; e foarte palind și zdrobit.

— „Daily News” arată că generalul Stössel are în Port-Arthur 15.000 de soldați și tot ce-i trebuie pe nouă luni, că bombardarea de până acuma a făcut prea puțin stricăciuni, că garnizoana are în mâni toate punctele importante în împrejurimile cetății până la depărtare de 20 de mile, corespondentul agenției Reuter crede că Port-Arthur nu se va putea lua, căci e înconșurat cu toate șirurile de forturi. Îndărătul fiecărei baterii se are adăposturi asigurate contra bombelor.

Alt corespondent spune că garnizoana e de 30.000 de oameni, intrarea pare a nu mai fi astupată, după știri din urmă; dar flota tot e silită a sta în port și numai când flota din Baltică ar sosi în mările Asiei resărite, s-ar putea mișca.

— „Daily Mail“ susține că între Germania și Rusia ar fi urmând negocierii cu scop de-a stabili o înțelegere privitoare la interesele politice ale amânduror statelor în toată lumea și în primul rang în Asia răsăriteană.

— Pe baza unei știri din Liaoiang se asigură că autoritățile chineze din Mangiuria sunt toate contra Rușilor și că au primit porunci în acest sens dela Peking. China nu ia nici o măsură contra bandelor de Hunguzi, ci le dă sprigin. Sentimente japonofile arată pretutindeni Chinezi; așa la Pulantien, autoritatea chineză a pus de s'a tăiat unui chinez capul pentru c'a fost tâlmăc Rușilor. Rușilor orî nu le dau provizii orî le cer preturi exagerate; Japonezilor le dau sau de geaba sau foarte puțin. (Die Zeit).

Ce se crede în cercurile militare ruse.

În statul major general rus ideea predominantă este că evenimentele din ultimele zile prevestesc cu siguranță că războiul va fi lung și crâncen.

Se afirmă și se repetă că ar fi trebuit 500 de mii de oameni pentru apărarea Mancuierii meridionale și azi se pare dovedit că generalismul Kuropatkin are numai 200 de mii de oameni la sud de Karbin.

Generalismul rus e decis să-și execute planul pe care și l-a croit dela început, adică să atragă pe inamic în mijlocul Mancuierii până când Rușii concentrându-se vor fi destul de tari ca să ia ofensiva.

O retragere finală până la Karbin este cu totul de domeniul posibilului.

Presa în tabăra rusească. — Impresiuni de ziariști.

Correspondenții militari au primit permisiunea să plece din Niu-Swang și să se ducă la Mukden, trecând prin Liao-Jang. Rușii le-au pus la dispoziție un vagon special și se arată către dânșii foarte curtenitori.

Lucrurile s'au schimbat mult de două luni, zic ziariștii. Cazaci, cu uniforme multicolore, păzesc acum calea ferată. Se ved, la intervale dese, parcuri de artilerie, oprite pe lângă, țarine. Ici și colo s'au săpat șanțuri pentru tunuri; te simți pretutindeni în mijlocul activității operațiilor militare. Câmpia totuși păstrează o aparență ciudată de liniște. Agricultorii și indigenii nu par turburați de evenimentele ce se desfășoară, și profită de scumpirea obiectelor de hrană. Mai ales la Liao-Jang relațiile cele mai amicale s'au stabilit între civili și militari, aceștia silindu-se de a se conforma cât mai mult posibil cu obiceiurile țării și de a nu jigni întru nimic pe locuitorii.

Drumul de fier pare a funcționa în modul cel mai regulat. Se ved pe linii un număr de locomotive americane.

Ziariștii au găsit pe atașatii militari străini adunați la gara, care părea a fi centrul cel mai interesant.

Aceștia dejunau la mesele strălucit iluminate ale bufetului, în care se îmbulzea mulțimea, și comentau între ei puținele vești care se putuse strecura de sub vigilența oficială.

Ziariștii au la Mukden o situație analogă. Autoritățile i-au prevenit că toate informațiile relative la mersul operațiilor din Est și din Sud le vor găsi exclusiv numai în telegramele oficiale, dar ei au toată libertatea de a transmite presei străine telegramele lor revăzute probabil de cenzură.

DIN ROMANIA.

Dela Academie. Eri Academia Română a ținut ședință publică la ora 1 și jum., a prezidat dl Ioan Kalinderu, președintele Academiei, asistat de dl Dimitrie A. Sturdza, secretarul general.

Printre academicieni se află prezenți dnii: B. P. Hașdeu, Dr. Feliciu, Dr. Istrate, Dr. Victor Babeș, P. S. Aurelian, Titu Maiorescu, Fălcoianu, Tocilescu, Hepites, Bogdan, Bianu, Spiru C. Haret, Quintescu, M. I. N.escu, Erbicianu, Olănescu — Ascanio și alții.

D. I. Bogdan a comunicat Academiei raportul comisiei, compusă din d-sa și d-nii Hegel și Mirea, pentru acordarea celor 2 premii pentru sculptură din fondul Hillel. Raportul conchide la acordarea ambelor premii în valoare de lei 233,65 fie-care domnului Alexandru Mihailescu.

Academia a aprobat concluziile raportului. S'a dat apoi cuvântul d-lui Gr. G. Tocilescu, spre a citi comunicarea d-sale: Monumente referitoare la războiul lui Domițian cu Dacia.

D-sa a arătat toate monumentele descoperite și publicate până acum și arată cum din ele nu se poate încă conchide la o sigură concluzie, căci mai necesită cercetări.

Conferențiarul a fost viu aplaudat. Ședința s'a ridicat la ora 2 45 m.

Budgetul școlilor române din Macedonia. Fiind la ordinea zilei chestia Românilor din Macedonia, pe care-l publica „Monitorul Oficial“.

În circumscripția Albania: 22,430 lei pentru întreținerea a 12 școli primare românești cu 16 institutori și 6 institute, a 6 preoți și 7 cântăreți; în circumscripția Bitolia: 72,280 lei pentru întreținerea a 29 școli primare românești cu 44 institute, a 12 preoți, 1 diacon și 1 cântăreț, 1 dirigent de cor și 9 pensionari; în circumscripția Epir: 26,890 lei pentru întreținerea a 27 școli primare românești cu 25 institutori și 13 institute, a 5 preoți, 8 cântăreți și 5 pensionari. În circumscripția Salonic: 49,680 lei pentru întreținerea a 28 școli cu 34 institutori și 25 institute, a 34 preoți, 10 cântăreți și un pensionar, în total 171,280 lei.

Pentru liceul român din Bitolia: 58,276 lei; pentru școala normală profesională română de fete din Bitolia 26,500 lei; pentru școala comercială română din Salonic 36,195 lei; pentru școala comercială română din Ianina 24,260 lei; pentru școala de băieți din Sofia 17,240 lei; pentru școala mixtă din Tutucaia 6,150 lei cu atelierul său de unelte pescărești; burse în valoare de lei 12,808 lei pentru studenții români în România și Constantinopol. 3,040 lei pentru asistența medicală a populației românești s'erace din Bitolia; 17,180 lei pentru serviciul administrației școlilor și bisericilor române din Macedonia; și 14,571 lei fond de subvenții, comision și fonduri pentru cheltuieli neprevăzute; adică total suma de 400,000 lei.

În școlile primare din Albania este o populație de 9,720 locuitori de diferite naționalități; în școlile primare din Epir 871 școlari români, din o populație de 26,480 locuitori; în școlile primare din Bitolia 1396 școlari din o populație de 40,150 loc; 1,247 școlari români din o populație de 36,190 locuitori; în liceul și școala profesională de fete din Bitolia 333 școlari; în școala comercială din Ianina 44 elevi, în școala comercială din Salonic 42 elevi, în general deci 4,415 elevi români.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 Maiu 1904.

— **Cursuri de vară pentru învățători.** Ministerul instrucției a dispus ca în anul acesta să se țină cursuri pentru îmbogățirea cunoștințelor învățătorilor, cu începere dela 11 Iulie n. în decurs de trei săptămâni în următoarele orașe: Budapesta, Baia, Papa, Modor, Déva și Sighetul. Marmășiei, — pentru învățători, ear pentru învățătoare în Cluj și Szabadka.

Vor fi primiți câte 50 învățători pentru un curs, dintre cari 30 va primi locuință și întreținere gratuită, ear ceilalți vor primi prețul de 20 cor. de asemenea prevederea întreagă, pe timpul cursului.

Celtuelile de călătorie se vor restitui participanților la cursuri, și li se va da și certificat despre ascultarea cursurilor.

— **Convenire de 10 ani.** Fostii elevi ai școlii comerciale superioare din Lipova, cari în 1893/94 au făcut maturitatea la acest institut, eri și-au ținut întâlnirea de 10 ani. Dimineața la 10 ore s'au prezentat la institut, aducând omagii fostilor lor profesori. Au ținut apoi o ședință în care și-au adus aminte de colegii răposați: Ioan Tomescu și Szedlacsek József, hotărând să le pună

câte-o cunună pe mormint și au renoit contractul de întâlnire peste alți zece ani. Intre tinerii odinioară azi bărbați sunt și trei Români: Gregoriu Micula contabil în Năsăud, Geo. Gligorescu controlor de finanțe în Kassa și Eug. Popovici funcționar la „Victoria“ în Arad.

— **Invitare.** Elevii școlilor populare rom. din Arad sub conducerea învățătorilor a cu concursul Secțiunii meseriașilor români din „Asociațiunea națională aradană“ arangează la 17 Maiu st. v. (a doua zi de Rusali) a. c. o pădurea mare (csalla) maiial în favorul „Răzării bisericii“ par. catedrală la care ve învăța cu onoare **Comitetul arangiator.** Programul: 1. Dimineața la 7 ore esire festivă la pădure din curtea bisericii. 2. În pădure se vor aranja jocuri gimnastice cu școlarii. 3. Prânz comună pentru școlari. 4. La 2 ore începerea jocului în două coloane separate pentru inteligență și țărani, care va dura până seara târziu. 5. Lumea de timp nefavorabil serbarea școlilor se de amâna și se va înlocui cu o excursiune didactică ce vom anunța-o la timpul său, ear maiial se va ținea în aceeași zi în „Casa Națională“ pe tru țărani după amiază la 2—7 ore, ear pentru inteligență la 8 ore. Prețul de intrare: pentru inteligență 1 coroană, pentru țărani 60 fil. ter.

Suprasolviri se primesc cu mulțumire adresa epitropiei parohiale și se vor cvita cale ziaristică.

— **Osândiți la moarte.** Se comunică că la Lugos: Curtea cu jurați din Lugos, Vineri și Sâmbătă au pertractat procesul ucigașilor lui Damichin Daminescu. Ante-cedențele sunt următoarele: ved. Lena Daminescu locuia laolaltă cu cumnatul ei Damaschin Daminescu, un om sărăcit și foarte brutal, care nu odată a bătut-o. Femea, în ura ce s'a îngrămădit în ea, și-a tăgat două oameni, pe Ioan Radu și Ioan Popescu cari pentru 100 cor. s'au și însărcinat al om pe Daminescu. L-au pândit în pădure și cu l-au ucis. După aceea l-au despoiat de tot ce a la densul. Două-sute două-zece și cinci cor. aflat la briu pe cari i-au luat la sine și i-au cuns. Ucigașii și-au mărturisit fapta afară de Lena Daminescu, care a zis că densa nu i-a gajat pe ucigași, că densii s'au oferit să-l omoare pentru bani, pe cumnatul său. Sâmbătă după amiază s'au rostit verdictul. Lena Daminescu a osândită la moarte prin ștreang și ucigașii la bie pe viață.

— **Excursiune de studiu.** Din Caransebeș — pe cum ni-se scrie — elevii dela institute teologic pedagogic au făcut Dumineca și Luni trecută o excursiune sub conducerea dlui precat sor de economie Iosif Bălan. Excursionistii au la cat din Caransebeș Duminecă la 4 ore dimineața. În Lugoj au participat la s. Utrenie și Liturghie. A frumoasa biserică de acolo. După prânz au vizitat școala agronomică de acolo, iar Luni moșia relui proprietarii din Boldur F. Eckstein.

— **Impăratul Vilhelm și episcopul Metz.** Din Berlin vine știrea, că episcopul de Metz, Benzler, fostul favorit al împăratului german, ajuns în disgrăție la împăratul Vilhelm. În urmă din urmă împărăteasa când a fost în Metz n'a primit în audiență pe episcop. Causa disgrăției se afirmă a fi aceea, că episcopul a mizat întreg cimiterul catolic din Samek pe că a fost îngropat acolo un calvin. Impăratul reprobă aspru aceasta faptă a episcopului în zenta locuitorului din Alsacia-Lorena.

— **Fenyő Sándor — acasă.** Un ziar din Viena scrie următoarele: „Procuratura din Budapesta a fost avisată din St. Gallen, că Fenyő Sándor va fi estradat autorităților maghiare. Războritatea maghiară va trimite un delegat de la bunal înaintea lui Fenyő care mâne (!) de a se șeste în Budapesta“.

Lássuk!

— **Descoperirea unui medic japonez.** când galbenii Japonezi au pășit pe calea progresului apusan, dovedesc, pe toate terenurile au nu numai putere de a asimila cultura europeană, ci și de a contribui la ridicarea și înțelegerea spiritului omenesc prin producerea originală. La erumperea războiului lumea a cugetat, că așa Rusia va avea peste scurt timp să turtească pe pitica Japonie, din cauza că aceasta întâ dispune de forțe suficiente pentru a rezista puterilor „organizate“ europenești (cum ar fi și Rusia!), a doua, că îi lipsește originalitatea

o lătrătură, ce schimba „insultele“ mulțimei în hohote generale. Tot așa sărbătorit era și în Petersburg, unde până acum a primit drept cadou peste 50 burme de gât, dintre cari 3 sunt de argint. Probabil ca Țarul să-l distingă cu vr'o medalie pe fericitul bulldogg, care precum se vede, se întrece în glorie și popularitate cu marele duce Cyril. Negreșit că lui Kutși îi părea cu mult mai bine, dacă în loc de 50 de burme căpăta o șuncă, prin ce s'ar fi considerat remunerat pe deplin pentru „meritele“ sale militare.

— **Durere de stomac. Sgârchiuri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără durere, este thea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.**

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. — —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelei, flegmei și iritațiunigâtului este de un efect eminent, pastilele de pept »Senna.« Prețul 1 cor. Se pot căpăta în farmacia la »Maria Fecioară« a farmacistului Kossuth Pál, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

157

Mulțumită publică.

Onorata adunare generală a institutului de credit și economii „Albina“ din Sibiu și în anul acesta a binevoit a nota pe seama internatului diecesan gr.-ort român din Beiuș un ajutor de 200. adică: Două sute coroane, pentru ce și pe aceasta cale ne exprimăm mulțumirile noastre.

Beiuș, la 6 19 Maiu 1904.

În numele senatului internatului:

Vasilie Terebențiu.

rectorul internatului și notarul senatului.

Economie.

Expoziție agricolă în Hodmezővásárhely. În Hodmezővásárhely se va aranja între 14/28 August o expoziție agricolă și industrială.

Starea semănătorilor în străinătate. Ministrul de agricultură ung. a primit dela consulate următoarele vapoare.

România. Viceconsulul din Focșan raportează că seceta ține încă într'una și începe se inspere serioase îngrijiri.

Serbia. Funcționarul consulatului din Lebatz raportează că în urma lipsei de ploii regatația regresează.

Statele Unite ale Americii. Prim consulul din New-York află că după raportul pe April al oficiului de statistică din New-York, prospectele din anul acesta față de cele ale anilor premergători arată regrese.

Raport săptămânal despre tirgul de bucate din Timișoara. Timișoara 21 Maiu. Ploaia așteptată cu atâta dor a venit, dar nu în măsură îndestulătoare. Apea a fost destulă să acopere praful mare. Plângerile pentru starea sămănăturilor sunt tot mai dese și dacă în timp scurt nu vom căpăta ploaie bună, prospectele recoltei vor fi triste. Afacerile stagnează. Producenții nu vind pentru-că își rezervă stocul de bucate în vederea prospectelor slabe. Dispoziția de cumpărare încă e puțină, afacerile de lăină sunt foarte slabe. Notăm următoarele prețuri: Grâu 75 kg. 7.80 cor., Grâu 76 kg. 7.90 cor., Grâu 77 kg. 8.00 cor., Săcară 5.50 cor., Ovės 4.80 cor., Porumb 4.45 coroane.

Bibliografie.

A apărut: *Invețământ practic din Istoria Naturală* pentru școalele populare, lucrat după cel mai nou plan ministerial cu ilustrațiuni numeroase de Iuhu Vuia. Tip. Librăriei Ciurcu Brașov. 1904. Prețul 60 fil.

A apărut: *Așa a fost să fie*, (din biblioteca teatrală editura Libr. Ciurcu Brașov) piesă populară într'un act de Alex. Țințariu. 1904. Prețul 40 filerți.

A apărut: *Apa tenereților și alte povești populare de Laurețiu Clorbea*. Editura Lib. Ciurcu Brașov 1904. Prețul 40 fil.

A apărut: *Piperuș Petru*, poveste populară de S. Botezan (Din lit. populară). Edit. Libr. Ciurcu Brașov 1904. Prețul 10 fil.

A apărut: *Cenușoacă*, poveste populară de Botezan (Din lit. popor.) Edd. Libr. Ciurcu Brașov, 1904. Prețul 16 fil.

A apărut:

Cărțile Săteanului Român, Schițe din popor de George Stoica. Editura foii populare „Răvașul“. Prețul 10 bani.

Cărțile Săteanului Român, Păcatele noastre de Petru Suci. Editura foii populare „Răvașul“. Prețul 15 bani.

A apărut și se află de vânzare în librăria *Petru Simțion, Arad*. Propise pentru scris la examene. Tipar elegant și frumos litografat. Prețul 100 buc. Cor. 100. Porto — 30 fil.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Stabiliment de Hydrotherapie.

„Wällischhof.“

Stațiune de tren și poștă Brünn — Maria — Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electrisare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

236

Un tiner gr.-or. de 21 de ani, ales preot într'o comună cu poziție frumoasă, cu o avere proprie de 10—15000 fl; dorește a face cunoștință cu o domnișoară inteligentă, din familie bună, cu ceva avere, și în etate de maximum 21 de ani.

Epistoalele încât se poate provăzute cu fotografie sunt a se adresa la redacția »Tribunii« în Arad.

Se asigură serioșitate și cea mai perfectă discrețiune.

216 4—5

A v i s.

Inprotocolându-se firma institutului nostru »Ciacovana« institut de credit și economii societate pe acți în Ciacova, avem onoare a aduce la cunoștință On. public, cumcă institutul nostru și-a început activitatea în Ciacova cu datul de 9 Mai 1904 st. n.

Direcțiunea.

246 1—8

Crucea sau steaua dublă electro-magnetică R. B. Nr. 86967 a lui Müller care este cunoscută în Ungaria întreagă, are pentru ziua de azi un document, pe care îl publicăm aci în întregime:

»Stimate Die Müller!

Primește sincera mea mulțumită: flătura soției mele s'a tras aproape de și chiar și durerile de spinare și de stomac și sgârchiurile la inimă se repetază tot rar. Te rog să-mi mai trimiți 4 aparate B. Nr. 86967 de câte 6 cor. căci oare chiar din al treilea sat mă roagă să aduc astfel de aparate.

Zajhalma, în 8 Iulie 1902

Cu adâncă stimă

Ștefan Bódi,
magasiner.

De aceea n'ai cuvinte ca să recomenzi în destul acest aparat tuturor celor ce suferă de reumatism, asthmă, nedormire, de urechi, neurlagie, bătae de inimă, de cap, de dinți, impotență, mâni și pierdere de vedere, epilepsia, slăbiciune, amețeală, tremurături, friguri, influență, gălbinare, sgârchiuri de stomac lipsă de poftă de mâncare, etc. etc. Aparatul costă 4 fl. să afli adăugați Albert Müller în Budapesta V. Vadász-u.

100 bucăți

de

Propise de școală

cunoscută peste tot locul, costă una cor. plus lângă trimiterea anticipativă a plus porto poștal de 30 filerți expeditează se face franco sub legătură în bloc pentru a fi scutite contra frângeret. 100—750 bucăți francarea se face de 72 filerți. Cu rambursă speșele de expeditează sunt cu mult mai mari.

Biuroul de administrațiune

Ingusz I és Fia

Arad

Să caută o fată ori femeie mai tânără ca îngrijitoare la o familie inteligentă lângă doi băieți mici. Adresa la administrațiune.

Vindecarea deplină a boalelor secrete

Să nu pregete nime într'o chestiune atât de importantă ca se prezenta odată în persoană pentru că cu instrumentele speciale aduse din străinătate poți să vindecă oricine (bărbat sau femeie) de slăbiciune asupra vieții unde i se curăță sângele bolnav, nervii și se restabilește trupul întreg se eliberează de boală și sufletul se vindecă.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice poți să vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și sigur cu metoda s'euă proprie de vindecare cele mai neglijate, boalele de besică, de țeve, de de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și de poala albă, boale de sânge, de piele și toate se vindecă de organele secesuale femești. Pentru fete de așteptare și intrare separată. Consultațiunile s'aușă dr. Palócz dela 10 ore în a până la 10.

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-ut 10.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

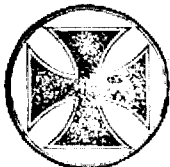
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amuteli, tuituri de ureche, bătăie de inimă, sgârciuri de inimă, astma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră iachias, udului în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșusirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și iestinatatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206 4-

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

BIEDL JÓZSEF

coloritor și pictor de odăi, imitator de lemn și marmură
Arad, plața Libertății (vis-à-vis de statuie).

Primește toate lucrările ce se țin de bransa asta, chiar și cele mai grele. 187 13-25

Pictări de odaie,

precum și coloriri și imitari de lemn indigen sau exotice (foderare) în ezeuție de gust,

pe lângă prețuri moderate.

Primește tot odată curățirea locuințelor de tot felul de insecte, pe lângă garanție. Comandele din provincă prompt și grabnic.

— La comanda pe seama bisericilor rabat. —

CAFENEUA DE ELITĂ.

Asztalos Sándor-uteza.

Azi celebrul și cel mai destoinic umorist
PAUL JACK ca Funkelstein
dă o mare reprezentație

PAUL JACK

ca parodist de teatru.

PAUL JACK, ca veteran.

PAUL JACK,

... cele mai proaspete noutăți din Arad. ...

SURORILE DJELMA.

balerine maghiare italiene, franceze și ruse.

MICZI MILLA,

cântăreață-chasonette.

BÉKEFY JOLÁN,

excentrique

FENYVESI MATILD, cântăreață magh.

TAMÁSY JÓZSEF,

223

cântăreț maghiar.

Sâmbătă pășește pe scenă noua soc.

INCEPUTUL LA 8 ORE.

Cu stimă: DIRECȚIUNEA.

Am onoarea a aduce la cunoștința
m. on. public, că 1009 47-50

am deschis

Un atelier de tapiserie și înfrumșetare.

Ani îndelungați am lucrat în atelier de rangul întâi din Budapesta, Viena, Berlin, Brüssel și Paris, așa încât sunt în poziția plăcută de-a putea corespunde tuturor esigențelor moderne.

Primește tot felul de lucrări de bransa asta dela cele mai simple până la cele mai elegante, pe lângă prețuri moderate.

Primește estin mobilarea de locuințe în loc și provincă. La mutări primește transportul mobilelor, precum și repararea și renovarea de mobile și mese de biliard, pe lângă prețuri estine.

Reiner I. Gyula,

tapisier și împodobitor.

Dr. VAJDA BENO

medic-dentist.

200

Arad, Szabadság-tér, edificiul teatrului.

Pune dinți artificiali cu desăvârșire apti pentru fêrmarea alimentelor.

Dinți singuratici 4 cor., chiar și pe rate, plombarea dinților, senzațional de estin pe lângă garanție.

— Tragerea fără durere a dinților 2 coroane. —

În binevoitoarea atențiune celor ce zidesc!

Am onoarea a aduce la cunoștința On. Public. că am deschis în

Arad, str. Csernovits Péter Nr. 14.

un birou pentru

Intreprinderi de zidire

Primește tot felul de comande și proiecte de zidiri: case, fabrici, biserici, școli, crite, școale etc., în ori ce stil; primește tot felul de reparaturi și ori-ce transformare și estimare de zidiri pe lângă prețurile cele mai echitabile.

Fiindu-mi scopul a bine-merita de încrederea On. public prin praxa-mi îndelungată și cunoștințele-mi speciale pe lângă prețuri convenabile, — precum și prin îndeplinirea repede a comandel, apelez prin aceasta la binevoitorul sprigin al On. public.

154 16-25

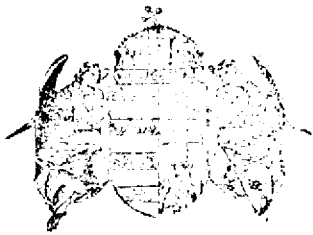
Cu stimă:

Kondorossy Kálmán.

Să primești zidiri de case de locuit și de închiriat și pe lângă achitare în rate.

Planuri, bugete gratuite.

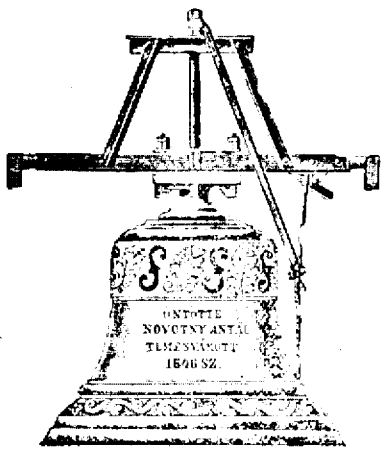
Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote
și fabrică de scaune de fer pentru clopote
a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouș, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai multi ani, prevăzute cu adiuștări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provezute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura

S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu. sau că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton unui clopot de 461 klg. patent după sistemul vechiu.

Ma' departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiuștare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toate de metal.

Preț-curanturii ilustrate se trimit la cerere grătit și franco

1036 39—52

Cel mai mare atelier pentru fabricarea
mausoleelor în Ungaria de Sud.

Isvorul de comandă cel mai echitabil
și comod.

Serviciu prompt.

Soliditatea o confirmă multele
scrieri de recunoștință.

Place de marmoră p. mobile
și
tot felul de lucruri sculptate.

Kapfer György

TIMISOARA.

Gyárvaros, Andrassy-ut 16 szám.

138 12—30

Cel mai eftin isvor de cumpărare
în una din cele mai mari prăvălii de
Oroloage și giuvaricale
din Arad.

1005

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot căpăta

Deutsch Izidor,

orasornicar și juvaergiu
Arad, strada Templom,
(Palatul minoritilor).

Oroloage de aur p. bărbați	dela 18 fl. în sus			
" " " dame	" 12 " " "			
" argint " bărbați	" 5 " " "			
" " " dame	" 6 " " "			
" " " oțel și nikel	" 2 " " "			
Wecker	" 1'50 " " "			

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă aceleași prețuri
Primește și schimb obiecte de lux, cumpără pe la
prețul cel mai înalt posibil, aur și argint călca

ca împrumut pe amortisație cu

4%

oferim prin Institutetele de bani de primul rang din Budapesta și străinătate până la 3/4 a valorii la
I. și II. loc dela 15—65 (ml).

Credite personale I
Pracților, oficerilor, oficianților de stat și privești, comer-
cianților, industriașilor se acordă împrumuturi cu și fără
garanți dela 1—15 ani culant și discret.

Convertiri de bancă la debitori private.

MELLER LAJOS ÉS TÁRSAI

Comisie de bancă.

BUDAPEST, David-utca 15. (Firma improtocolată.)

BANK